

Sygn. akt I PK 291/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa J. S.
przeciwko "S." S.A. w B., i in.
o rentę wyrównawczą i zadośćuczynienie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 marca 2014 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 lipca 2013
r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążania powoda kosztami postępowania przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Powód J. S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 9 lipca 2013 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił „1.) naruszenie prawa materialnego art.6 k.c. w związku z art. 23 k.c. - art. 24 k.c., art.415 k.c., art. 435 k.c., art. 444 k.c., art. 445 § 1 k.c. przez to, że ciężar dowodu spoczywa na pozwanych w przedmiotowej sprawie wynikłe z naruszenia dóbr osobistych powoda związane ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych wobec pozwanych ad.1 - ad.3 z zarzutem sprzeczności w wykładni wskazanego cywilnego prawa materialnego przez Sąd Apelacyjny i Sąd Okręgowy w T. w powiązaniu z naruszeniem art. 2, art. 7, art. 8 i art. 87 ust. 1, art. 30, art. 31 ust. 1 i 3, art. 32, art. 45 Konstytucji związane z dyskryminacją powoda

przez odebranie prawa do sądu w przedmiotowej sprawie, 2.) naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ istotny na wynik sprawy przez rażące naruszenie przez Sąd II i I instancji art. 47 § 2 k.p.c. w powiązaniu z art. 459 k.p.c., 461 k.p.c., art. 476 k.p.c., art. 324 § 3 k.p.c., art. 325 k.p.c., 330 § 1 i § 2 k.p.c. przez to, że sądem wyłącznie właściwym w sprawie jest sąd orzekający w składzie ławniczym, a nie skład sędziów zawodowych, 3.) naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c. przez nieważność postępowania, gdyż powód został pozbawiony możliwości obrony swych praw, w szczególności prawa do sądu z art. 45 Konstytucji przez zastosowanie dyskryminacji przez sędziów orzekających i praw obywatelskich z art. 32 Konstytucji i również norm ustawy zasadniczej przytoczonych w pkt 1 skargi kasacyjnej”.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wywodząc, że: „skoro zachodzi nieważność postępowania z mocy art. 379 pkt 5 k.p.c., gdyż strona powodowa została także pozbawiona możliwości obrony swych praw opisanych w podstawie skargi kasacyjnej i w uzasadnieniu oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”.

W uzasadnieniu skargi wskazano: „Wstępnie pełnomocnik powoda z konieczności intelektualnej wskazuje też na regułę ujętą w art. 7 Konstytucji: „Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”, także nakazującej art. 8 ust. 2 Konstytucji: „Przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej”, a tak nie jest, gdyż art. 47 Konstytucji brzmi: Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz decydowania o swoim życiu osobistym”, a więc stosuje się tutaj art. 6 k.c. w zw. z art. 23 k.c. - art. 24 k.c. - ciężar dowodu ciąży na pozwanych, co Sądy I i II instancji ignorują (vide: zarzuty do wyroku z uzasadnieniem Sądu II instancji jego chaotycznego uzasadnienia) w powiązaniu z art. 38 Konstytucji: „Rzeczpospolita Polska zapewnia każdemu człowiekowi prawną ochronę życia”, a tak w sprawie nie jest, gdyż Sądy orzekające w sprawie chronią firmy - pozwanych ad. 1 - ad. 3 także wbrew art. 69 i art. 81 Konstytucji.

Przede wszystkim Sąd II instancji w swoich obszernych wywodach zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dostrzega różne schorzenia u powoda wywołane wieloletnią pracą w ciężkich warunkach z zarzutem, że

lekceważy opinie biegłych lekarzy na rzecz dawania ochrony prawnej bezprawnie pozwanym - pamiętać należy o ciężarze dowodu z art. 6 k.c. w związku z art. 47, art. 69, art. 81 Konstytucji - a nadto w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, ujawniają się inne związkowe choroby u powoda i Sąd II instancji, powinien z urzędu w tym procesie, powołać innych biegłych lekarzy jak np. kardiologów i lekarzy innych specjalności. Przechodząc do właściwości Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie, więc należy podnieść zarzuty, że dywagacje Sądu II i I instancji są rażąco błędne także na tle prawa cywilnego materialnego z czynów niedozwolonych ujętych w wyroku, co Sąd II instancji zignorował bezprawne także sam sobie przecząc wedle reguł logiki prawniczej przez to, że Sąd II instancji - i Sąd I instancji - z wyroku zaskarżonego oparł się na Sądzie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, a więc wedle art. 47 § 2 k.p.c., co należy związać z art. 459 k.p.c., 461 k.p.c., art. 476 k.p.c. - definicje i z art. 324 § 3 k.p.c., art. 325 k.p.c., art. 330 § 1 i § 2 k.p.c., co skutkuje naruszeniem art. 379 pkt 5 k.p.c. - nieważność postępowania przez pozbawienie powoda możliwości obrony swych praw w powiązaniu z art. 45 Konstytucji - z prawa do sądu ze skutkiem dyskryminacji też z art. 32, art. 47, art. 69 i art. 81 Konstytucji, gdyż są to istotne prawa zaliczone do wolności i praw osobistych powoda.

Wniosek generalny w sprawie to ten, iż sposób postępowania Sądu II instancji i braki w rozstrzygnięciu oraz Sądu I instancji w tym zakresie w stosunku do powoda są również, rażącą negacją tych ogień do ustroju Rzeczypospolitej Polskiej z art. 2 Konstytucji: <<Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym, zasady sprawiedliwości społecznej>>.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien

wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarżący powołał się na nieważność postępowania „z mocy art. 379 pkt 5 k.p.c., gdyż strona powodowa została także pozbawiona możliwości obrony swych praw opisanych w osnowie skargi kasacyjnej i w uzasadnieniu” oraz stwierdził, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jak zdaje się wynikać z zarzutów skargi, pozbawienie możliwości obrony praw strony powodowej wynikało z nieuwzględnienia przez Sąd drugiej instancji, że ciężar dowodu w niniejszej sprawie ciążył na stronie pozwanej oraz niedopuszczenia przez Sąd z urzędu dowodu z opinii „innych biegłych lekarzy jak np. kardiologów i lekarzy innych specjalności”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego pierwotnie przyjmowano, iż pozbawienie strony możliwości obrony przysługujących jej praw, prowadzące do nieważności postępowania, polega na odjęciu jej w postępowaniu sądowym, wbrew jej woli, całkowitej możliwości podejmowania, albo świadomego zaniechania czynności procesowych zmierzających do ochrony jej sfery prawnej (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1961 r., 3 CR 953/60, Nowe Prawo 1963 nr 1, s. 117 i wyroki z dnia 20 stycznia 1966 r., II PR 371/65, OSNCP 1966 nr 10, poz. 172). Pogląd ten doznał modyfikacji w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, które stoi na stanowisku, że pozbawienie strony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. nie należy wiązać wyłącznie z sytuacją całkowitego wyłączenia strony od udziału w postępowaniu. Zachodzi ona także wówczas, gdy z powodu uchybienia przez sąd przepisom postępowania, strona wbrew swojej woli została faktycznie pozbawiona możliwości obrony swoich praw w jego istotnej części, jeżeli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji i to bez względu na to, czy takie działanie strony mogłoby mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2005 r., IV CSK 84/10, LEX nr 621352, z dnia 4 marca 2009 r., IV CSK 468/08, LEX nr 515415, dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000 nr 12, poz. 220, z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, LEX nr 55517, z dnia 17

lutego 2004 r., III CK 226/02, LEX nr 163995). Z przedstawionych poglądów wynika, że wstępnym warunkiem omawianej nieważności postępowania są uchybienia formalne sądu, w wyniku których strona pozbawiona zostaje możliwości brania udziału w sprawie oraz zgłoszenia twierdzeń faktycznych wniosków dowodowych i zarzutów.

W przedmiotowej sprawie nie zachodzi nieważność postępowania w podanym wyżej znaczeniu. Niewłaściwy rozkład ciężaru dowodu przyjęty przez sąd (abstrahując od trafności tego zarzutu) ani też niedopuszczenie przez sąd z urzędu dowodu nie odejmuje stronie możliwości podejmowania czynności procesowych zmierzających do ochrony jej sfery prawnej.

Niezrozumiałe są też wywody dotyczące niewłaściwego składu Sądu pierwszej i drugiej instancji. W niniejszym postępowaniu rozstrzygano sprawę o rentę uzupełniającą (art. 444 k.c.) oraz zadośćuczynienie (art. 445 k.c.), zatem Sąd Rejonowy rozpoznał ją we właściwym składzie jednego sędziego (art. 47 § 1 k.p.c.). Jeśli zaś chodzi o Sąd drugiej instancji, to, zgodnie z art. 370 § 3 zdanie pierwsze k.p.c., sprawa rozpoznana została przez trzech sędziów zawodowych.

Odnosząc się do kwestii oczywistej zasadności skargi, trzeba przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanka ta wynika zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić

argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Takiego wyводу jednak brak, w szczególności nie może zastąpić go wymienienie szeregu przepisów Konstytucji RP i k.p.c. - bez żadnego ich powiązania z okolicznościami sprawy.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania przed Sadem Najwyższym rozstrzygnięto po myśli art. 102 k.p.c. z motywów wskazanych w wyroku Sądu pierwszej instancji.